

برخه: د پانګه اچونې اهمیت یا ارزښت

لومړۍ لوست: د پور غوبنټلو د مفهوم درک کول یا په پور د
پیسو غوبنټل پول
(Concept of Borrowing Money)

اصطلاح ګانی

- Add-on interest پرسود باندی زیاته
- Collateral وثیقه یا تضمین (ضمانت)
- Credit rating داعتبار میزان (د بنه معاملی کولو د میزان
برآورد او د شخص د اعتماد ور کیدل چي بانکونه او وام
ورکونکي او نور باندی پوهی ته ارتیا لري)
- Interest in advance اله پرداخت خخه دمخه سود
- Lender قرض یا پور ورکونکي
- Percent per month په میاشت کي فیصد یا سلنہ
- Simple interest ساده سود (چي یوازي له اصل پیسو سره
تعلق لري نه د هغې فایده یاگته)

قرض یا پور ورکونکی

- قرض یا پور ورکونکی (*lender*) له هغه نهاد یا شخص نه عبارت دی چې پیسی په قرض یا پور ورکوی.

قرض یا پور ورکونکی په قرضه یا پور اخستونکی کومي ځانګړتیاوي لټوي

- د قرضي یا پور ورکونکی شخصیت عبارت له بنه او غوره شهرت او محبوبیت نه دی. معمولاً قرض یا پور ورکونکی معرفی نامه یا سپاربنت لیک له قرض اخستونکی څخه غواړي .
- د قرض یا پور اخستونکی وضعیت او مالی موقف د قرض یا پور ورکونکی لپاره د اهمیت یا ارزښت لړونکی دی .
- د شتمنيو، قرضونو یا پورونو او نورو فهرست لیکل د قرض یا پور ورکونکی لپاره مهم دي ترڅو د قرض اخستونکی مالی موقف تعین یا وتاکي .
- قرض اخستونکی باید ثابت کړي چې د قرض یا پور د بیا ورکړي ظرفیت او توانيې لري.
- میاشتنی بودیجه معمولاً د بیا کتنی لاندی قرار نیسي..
- قرض یا پور ورکونکی غواړي چې پوه شي چې قرض یا پور اخستونکی میاشتنی کافي لاسته راوونه لري ترڅو چې خپل مالی مسؤولیتونه او وظیفی تکیمل کړئ. د قرض یا پور مصونیت او محفوظیت یو بل محلوظ دی د قرض ورکونکی لپاره .

Collateral

وئيشه یا تضمين

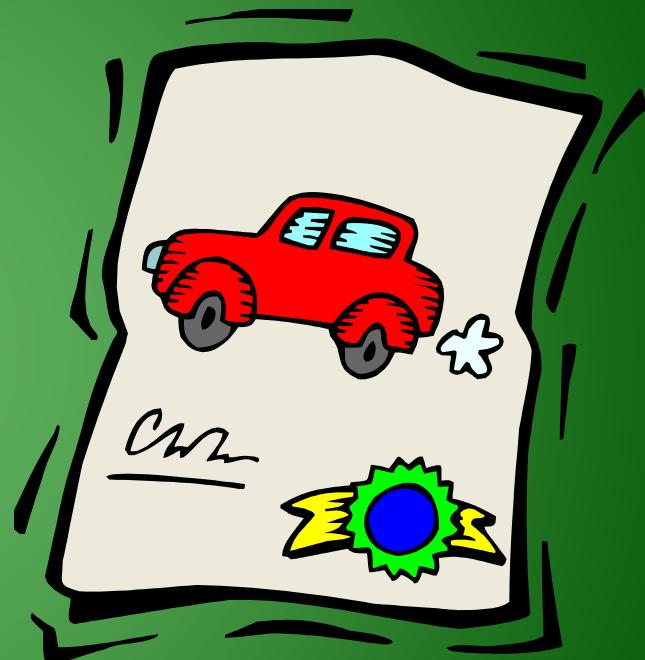
قرض پا پور ورکونکى اداره یا موسسه بايد پوه شى چي كه چيري قرض ورنه کول شى، نو د بيا په لاس راوبنى لپاره د بديل لاره مخكى له مخكى ٿخه فگر وگري.

تضمين له هغه شتمني نه عبارت دى كه چيري د ضرض بيرته ورکول صورت ونه نيسى، د هغي په بدل کي شتمني اخستل کيرى.

غیر منقوله شتمني او عراده جات(موئر) معمولاً د تضمين په دول د کور او موئر لپاره په گرو شكل یا وئيقى سره قرار نيسى.

قرض یا پور ورکونکی په قرضه یا پور اخستونکی کومي ځانګړتیاوی لټوي

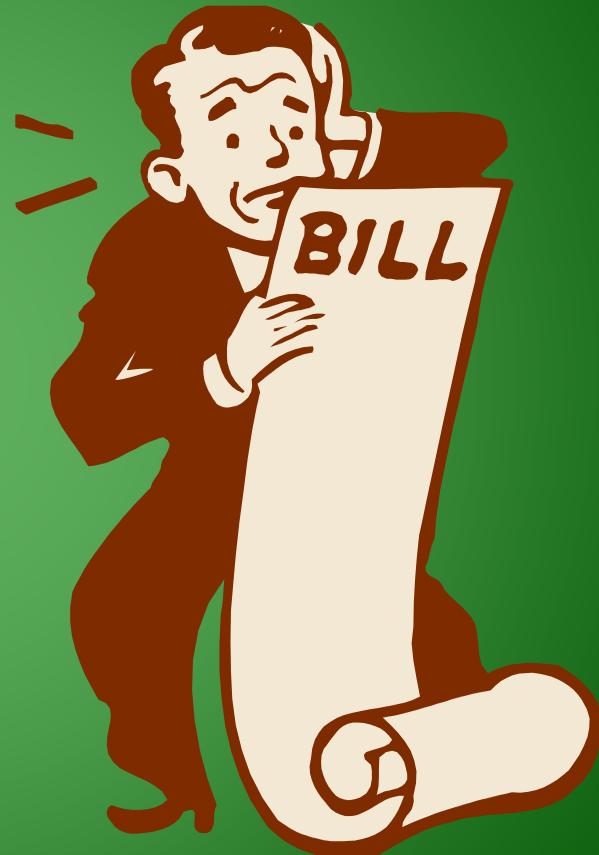
- قرض اخستونکی باید قرض یا پور روکونکو ته د راحت احساس ورکړي او له هغې سره اعتبار ولري.
- قرض یا پور اخستونکی باید چې لاندې سوالونه او معلومات له ځان سره مطرح کړئ چې :
- آیا دا قرضه یا پور ورکونکی په ټولنه کې بنه شهرت لري او یا نه؟
- د قرضه یا پور ورکونکی پالیس مطالعه او وازمويي.
- د قرضه ورکونکي نهاد هميشګي دي وګوري.
- د قرض یا پور مجموعي مصارف ملاحظه یا وکتل شي.
- ځني قرضي یا پوروونه شايد په مارکيت کې وپلورل شي.
- آیا ګرو کول بیمي ته اړتیا لري او که نه؟

د قرضي يا پور دلاسته راوندي په خاطر مرحلې يا پداونه

- تازه(د اخري اطلاعاتو مطابق) مالي پلان(بودجه) بايد وسائل شي ترڅو چي د تنظيم او پيسو د اداري توانيي په اثبات ورسوي .
- د قسطي تادیاتو (lay-away plan) په اساس و پيرئ ترڅو چي ميلان موی د تادیه په برخه کي وبنودل شي

د حساب د تادیه کولو په صورت کي ستونзи

• کله چي په تادیه کي د حساب
صورت يا بلونه له ستونزو
سره مخامخ کېږي نو هغه تر
وخت او زمان پوري تادیه
کري غوره دا ده چي له
قرض اخستونکي سره تماس
برقرار کري او د بدیل لاري
د قرض د بيا ورکري لپاره
برايري کري .

د قرضي يا پور په اخستلو کي کوم مصارف شامل دي؟

- د کلنۍ فیصدی یا سلنې میزان(APR) عبارت له سودي ورکړي څخه دی چې د قرضي په مقابل کي په یو کال کي ورکول کېږي.
- $(APR) = \text{annual percentage rate}$

Simple Interest

ساده سود

- ساده سود (*Simple interest*): د سودي تګلاري یا روشن له محاسبه کولو نه عبارت دی چې په ناتصفيه شوی میزان (outstanding balance) باندي د ورخو لپاره په کومو کي چې پیسي تراستفادی لاندی نیوں شویدی مطالبه کېږي .
- یا ساده سود له هغه سود نه عبارت دی چې د اصلی پیسو په مقابل کي ورکول کېږي ..

د سود محاسبه کول

- په هغه صورت کي چې تاسي ۵۰۰۰۰ افغانۍ د یو کال لپاره د اوه فیصدو یا سلنۍ سود په مقابل کي ټرض پا پور اخستونکي ته ورکري وي، تاسي میاشتنی تادیه کول ۳۳،۴۵۸،۴۴۵۸،۰۰۰ افغانۍ کېږي ($50,000 \times 5\% \div 12$).
- که چیري تاسي له پرداخت نه وروسته لوړۍ ټرضه تادیه کړي وي پس تاسي ۳۳،۴۵،۸۳۳،۰۰۰ افغانۍ ورکوي.
[$(50,000 \div 12) \times 5\%$]

Add-on Interest

په سود باندي علاوه کول

- په سود باندی علاوه کول(Add-on Interest): په دی صورت کي ټرڪدار سود د ټرڪ پا پور د ټولي اندازې لپاره د کاملې مودې په خاطر چې پيسې په ټرڪ ورسره وي، تادیه کوي. په داسې نوعو ټرڪو پا پورونو کي د سود غوبنننه په همغه وخت کي چې ټرڪه ورکول کېږي صورت نیسي، اصلې پيسې او سود سره جمع کېږي او په مساوی توګه د پرداختونو په شمير باندی تقسيمېږي چې باید صورت ونيسي .

Add-on Interest

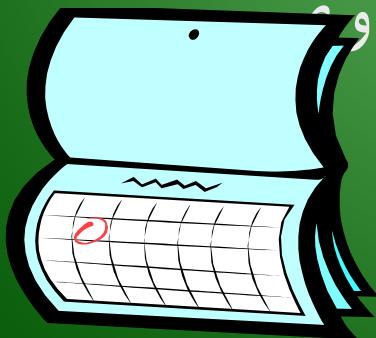
په سود باندي علاوه کول

- که چېر تاسی ۵۰،۰۰۰ افغانۍ د دوہ کالو لپاره د ۷ فیصده سود سره قرض اخستي وي، له تاسو څخه مجموعاً ۷۰۰۰ افغانۍ په هريو پرداخت کي په سود غوبنتل کيرني (۲× ۵۰،۰۰۰× ۰،۷)

Percent Per Month

په یوه میاشت کي فیصدی یا سلنہ

- په یوه میاشت کي فیصدی یا سلنہ (Percent Per Month)، سود په اساس د میاشت په میاشت په نا تادیه شوی بلنس باندی محاسبه کېږي.
- په سود باندی په اندازه د ۱۵،۰۰۰ شايد $1\frac{1}{2}\%$ په یوه میاشت کي، ۲ فیصده تر ۲۵،۰۰۰ افغانیو پوري وي، او تر ۵۰،۰۰۰ افغانیو پوري $1\frac{1}{2}\%$ غوبنننه وي او له ۵۰۰۰ څخه په اضافه باندی یو فیصد یا سلنہ و .

Interest in Advance

مخکي له مخکي د سود ورکول

- مخکي ترمخکي سود ورکول (Interest in Advance) ، د قرضي یا پور په دي نوعه کي سود محاسبه کيردي، او مخکي له دي چي قرض اخستونکي واقعي پيسې په لاس راوړي له اصلې پيسو نه منفي کيردي.
- که چيري يو قرضدار ۵۰،۰۰۰ افغانۍ د قرضي په توګه د يو کال لپاره په مقابل د اوه فيصده سود کي واخلي، په دي نوع قرض کي د هغې له سود يوازي ۴،۵۰۰ افغانۍ د قرضي په پيل کي په لاس راوړي..

مرور / خلاصه یا لندبیز

- قرض یا پور ورکونکی په قرضه یا پور اخستانکی کومي ئانگرتیاوي لتبوي
- قرض یا پور ورکونکی باید د کونو بسو او غوره صفاتو لرونکی وي؟
- د قرضې یا اعتبار (credit) اساسی گذاري او د تعین مفهوم خه دي؟
- د قرضې یا پور مصارف محاسبه کړئ.